

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	
Датум:	19.05.2014.
Оријентација:	
02	1023

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

На седници Наставно-научног већа Правног факултета у Нишу која је одржана 24.04. 2014. године одлуком број 01-815/17-2014 на основу члана 143. Статута Правног факултета у Нишу формирана је Комисија за оцену подобности докторске дисертације под називом „Савремена схватања феноменологије и етиологије малолетничке делинквенције“, кандидата Филипа Мирића из Ниша за јавну одбрану, у саставу: проф. др Миодраг Симовић, редовни професор Правног факултета у Бањој Луци, проф. др Драган Јовашевић, редовни професор Правног факултета у Нишу, проф. др Саша Кнежевић, редовни професор Правног факултета у Нишу и проф. др Миомира Костић, редовна професорка Правног факултета у Нишу.

Комисија, после детаљног прегледа докторске дисертације Наставно-научном већу подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

за оцену подобности докторске дисертације под називом „Савремена схватања феноменологије и етиологије малолетничке делинквенције“, кандидата Филипа Мирића за јавну одбрану.

1. Анализа садржине докторске дисертације

Докторска дисертација под називом: „Савремена схватања феноменологије и етиологије малолетничке делинквенције“ кандидата Филипа Мирића написана је на 413 страница компјутерски обрађеног текста, са одговарајућим проредом, са укупно 390 напомена у фуснотама библиографског карактера. Литерарну подлогу овог рада чини укупно 243 домаћих и иностраних извора – библиографских јединица (уџбеника, књига, научних чланака, законских текстова, монографија, приручника, коментара закона), од тога 58 извора на различитим интернет адресама.

Основни предмет теоријско-емпиријске анализе докторске дисертације јесу феноменолошке и етиолошке карактеристике малолетничке делинквенције. Структурално, рад се састоји из две велике целине уз увод и закључна разматрања.

У уводном делу дисертације (стр. 1-17) најпре је појмовно одређена малолетничка делинквенција као негативан правни и друштвени феномен, да би се затим образложио значај њеног проучавања. Посебна пажња је у овом делу рада посвећена различитим начинима одређивања старосних граница малолетства, имајући у виду значај које ово питање има за укупни кривичноправни положај малолетника. Кандидат нарочито наглашава да свако од одређења малолетничке делинквенције (било уже или шире) има своје предности и ограничења, па се имајући у виду предмет истраживања, определио за шири концепт у теоријском, а ужи у емпиријском делу истраживања.

Први део носи наслов „Криминолошко објашњење малолетничке делинквенције у теорији“ (стр.17-314) и у оквиру њега су разматрана питања од значаја за кривичноправни, кривичнопроцесни положај малолетника и њихов правни статус током извршења кривичних санкција сходно одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица („Сл.гласник РС“, бр.85/2005), феноменолошке карактеристике малолетничке делинквенције (обим, динамика, структура и структурални показатељи). У овом делу дисертације посебно су изнете карактеристике васпитне мере упућивања у васпитну установу, као најблаже васпитне мере заводског карактера која се може изрећи малолетним учиниоцима кривичних дела. Посебна научна вредност овог дела дисертације је у томе што је дат упоредноправни пресек законских решења земаља насталих сецесијом бивше СФРЈ релевантних за извршење ове васпитне мере, што је од нарочите важности имајући у виду да је реч о државама које деле заједничку правну традицију. У делу посвећеном етиолошким карактеристикама малолетничке делинквенције разматран је утицај егзогених (спољашњих) и ендогених (унутрашњих) фактора на испитивану појаву, као и утицај социопатолошких појава (алкохолизма, коцке и проституције) на малолетничку делинквенцију.

Када је реч о феноменолошким карактеристикама малолетничке делинквенције (стр.120-137) анализиран је сваки од поменутих показатеља малолетничке делинквенције, како би се стекао увид у њен стваран обим на територији Републике Србије у периоду од 2006. до 2011. године. У овом делу рада су коришћени званични подаци Републичког завода за статистику, као референтне институције за прикупљање података овог типа у Републици Србији. Иако, посматрано кроз апсолутне бројеве, малолетничка делинквенција није у порасту у посматраном периоду, примећен је пораст тешких кривичних дела против имовине и живота и тела извршених од стране малолетника. На основу тога, кандидат сасвим оправдано закључује да се о порасту малолетничке делинквенције не може судити само на основу броја извршених кривичних дела и да у том погледу статистички метод испољава бројна ограничења. Као извор података у овом делу рада су коришћени и бројни новински чланци, на основу чега се може стећи увид о савременом извештавању о малолетничкој делинквенцији, што је од изузетног значаја приликом креирања мера политике борбе против малолетничког криминалитета, што све још једном указује на неопходност мултидисциплинарног приступа испитиваној појави.

У делу посвећеном етиолошким карактеристикама малолетничке делинквенције (143-314) кандидат Филип Мирић најпре излаже основне карактеристике појединих криминолошких учења о делинквенцији и криминалиту малолетника, почевши од учења античких мислилаца, па све до савремених социолошких школа да би затим анализирао све факторе егзогеног и ендемог карактера од утицаја на појаву криминалитета малолетника. Ова анализа је извршена на основу домаће и иностране литературе и потврђује раније препознат значај који ови фактори имају у криминогенези.

Са аспекта проучавања малолетничке делинквенције у Нишу, посебно је значајан други део ове докторске дисертације под насловом „Криминолошко објашњење малолетничке делинквенције из праксе“ (314-385). У овом делу кандидат анализира феноменолошке карактеристике малолетничке делинквенције на основу података Полицијске управе у Нишу и Вишег (Окружног) суда у Нишу. Резултати овог дела истраживања показују да у структури малолетничке делинквенције у Нишу нема већих одступања у односу на раније презентоване податке о малолетничкој делинквенцији на нивоу Србије. Ово је посебно значајно имајући у виду потребу креирања ефикасних мера за сузбијање малолетничког криминалитета, како на територији Ниша, тако и у читавој Србији.

Емпиријско истраживање спроведено за потребе израде ове дисертације је обухватало и прикупљање података о извршењу васпитне мере упућивање у васпитну установу, као и васпитне мере појачаног надзора уз дневни боравак у одговарајућој установи за васпитање и образовање малолетника, које се у Нишу извршавају у Заводу за васпитање омладине. У овом делу истраживања извршена је анализа персоналних досијеа корисника услуга ЗЗВО којима је Виши (Окружни) суд у Нишу изрекао наведене васпитне мере у периоду од 2006. до 2011. године, као и података из службених евиденција Завода. Ова установа је изабрана за истраживање из разлога што се ради о јединој установи на територији Ниша која истовремено представља и установу социјалне заштите и установу за извршење кривичних санкција према малолетницима. Посебан квалитет овог истраживања јесте и студија случаја настала анализом личних листова корисника услуга ЗЗВО јер је на тај начин створен својеврсни „портрет“ малолетника са делинквентним понашањем, с тим што је нарочита пажња посвећена етиолошким чиниоцима који су довели до делинквентног понашања у сваком конкретном случају. У оквиру истраживања кандидат је обавио и разговоре са стручним тимом Завода за васпитање омладине у Нишу, замеником Вишег јавног тужиоца за малолетнике у Нишу и судијом за малолетнике Вишег суда у Нишу, о карактеристикама малолетничке делинквенције у Нишу и практичним изазовима у извршењу васпитних мера заводског карактера у Нишу, што читавом раду даје важан практичан аспект. Како би се стекао јасан увид у услове живота и рада у самом Заводу за васпитање омладине обављен је и добровољан и непосредан разговор са малолетницима, који су у време истраживања боравили у установи. Такође, кандидат Филип Мирић је на јасан и научно утемељен начин извршио интерпретацију добијених података и из тога извео ваљане закључке о савремених схватањима феноменологије и етиологије малолетничке делинквенције (стр.328-385).

У закључним разматрањима (стр.385-391) кандидат Филип Мирић још једном истиче значај даљег проучавања малолетничке делинквенције, како са теоријског, тако и са практичног аспекта у циљу проналажења најделотворнијих правних и друштвених одговора на овај негативан друштвени феномен. Такође, у овом делу рада су изнете и

корисни предлози за реформу васпитне мере упућивања у васпитну установу, која сасвим сигурно треба остати у систему кривичних санкција према малолетницима.

2. Оцена докторске дисертације

После детаљног разматрања докторске дисертације *„Савремена схватања феноменологије и етиологије малолетничке делинквенције“*, кандидата Филипа Мирића, Комисија закључује да је реч о вредној криминолошкој студији малолетничке делинквенције. Такође, Комисија сматра да је кандидат успео да на концизан и систематичан начин представи све феноменолошке и етиолошке карактеристике малолетничке делинквенције у Нишу за период од 2006. до 2011. године, интерпретирајући их у контексту савремених правних, криминолошких, пенолошких и педагошких схватања. Највећи допринос ове докторске дисертације је управо спроведено криминолошко истраживање. Треба истаћи да пред кандидатом није био нимало лак задатак, имајући у виду сву комплексност малолетничке делинквенције као друштвено опасног феномена. Сви закључци и размишљања презентовани у наведеној докторској дисертацији изведени су на основу студиозних истраживања у архивама правосудних институција у Нишу, непосредним контактом и разговором са самим малолетницима са делинквентним понашањем, стручним тимом ЗЗВО и носиоцима правосудних функција задужених за сузбијање малолетничке делинквенције у Нишу. Само на основу овако прикупљеног материјала за размишљање и анализу, могло се доћи до веродостојних и пажње вредних података подобних за научну интерпретацију.

Рад је добро методолошки постављен и структуриран. Писан је језиком лаким за разумевање и људима без правничког образовања, а то уједно није довело да смањења научности докторске дисертације. Исто тако, рад је научно фундиран уз коришћење релевантне домаће и стране литературе. У раду су уочена извесна понављања, али то, према оцени Комисије, ни у ком случају не умањује његову научну вредност. Бољем разумевању докторске дисертације доприноси и детаљан попис коришћене литературе (392-408), као и богат индекс појмова на крају рада, који у многоме олакшава читаоцу проучавање изнетог садржаја (стр.409-412).

Комисија је закључила да докторске дисертација *„Савремена схватања феноменологије и етиологије малолетничке делинквенције“*, као оригиналан и самостални рад кандидата може допринети бољем разумевању малолетничке делинквенције, те га с тога, препоручује научној, стручној и широј друштвеној јавности.

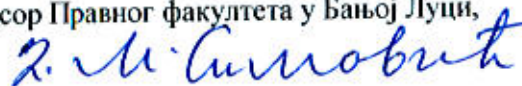
3. Предлог за јавну одбрану

Комисија за оцену подобности докторске дисертације под називом „Савремена схватања феноменологије и етиологије малолетничке делинквенције“, кандидата Филипа Мирића, за јавну одбрану, једногласно сматра да је наведена докторска дисертација подобна за јавну одбрану и предлаже Наставно-научном већу Правног факултета у Нишу да усвоји овај извештај.

Чланови Комисије:

др Миодраг Симовић,

редовни професор Правног факултета у Бањој Луци,

др Драган Јовашевић,

редовни професор Правног факултета у Нишу,

др Саша Кнежевић,

редовни професор Правног факултета у Нишу,

Проф. др Миомира Костић,

редовна професорка Правног факултета у Нишу.

